EL QUE NO S'ESTÀ DIENT ARRAN DE L'ATAC TERRORISTA A BARCELONA

Por

Vicenç Navarro

Autor del llibre *Ataque a la democracia y al bienestar. Crítica al pensamiento económico dominante*

Arran de l'atemptat terrorista a Barcelona, s'han escrit molts articles de gran utilitat, explicant breument l'origen de l'Estat Islàmic i la seva expansió, molt notable a partir de la invasió de l'Iraq per l'Exèrcit dels EUA i dels seus aliats, incloent-hi Espanya. El que és important subratllar és que al llarg dels últims quaranta anys no és la primera vegada que un moviment musulmà terrorista s'estableix i s'expandeix gràcies a intervencions (moltes d'elles militars) del govern federal dels EUA i d'altres governs occidentals (els de Gran Bretanya i França han estat dos dels més actius) que han estimulat l'establiment i / o l'expansió d'aquests moviments. I en cada cas, aquestes intervencions dels governs occidentals tenien com a objectiu eliminar i / o destruir forces polítiques natives, moltes d'elles de caràcter progressista, que els governs occidentals consideraven contràries als seus interessos. L'evidència acumulada d'això és aclaparadora.

Un dels casos recents més coneguts és l'Afganistan, on el govern dels EUA va ajudar intensament, finançant i armant al moviment creat ni més ni menys que per Osama Bin Laden, que es caracteritzava pel

seu primitivisme i fanatisme religiós. Per estrany que sembli, Bin Laden va estar finançat per la CIA, agència del govern federal dels EUA. Tal moviment, Al-Qaida, considerava com el seu enemic número u les forces socialistes laiques -recolzades llavors per la Unió Soviètica- que intentaven fer les reformes econòmiques, socials i culturals que aquell país necessitava per trencar amb el seu subdesenvolupament, la seva pobresa i el seu asfixiant i reaccionari ambient religiós i cultural que mantenia el país en una situació desesperant per a la gran majoria de la seva població. Cal no oblidar que va ser el govern dels EUA qui va ajudar a l'expansió d'un dels moviments més fanàtics i reaccionaris aleshores existents, lloats per alguns membres del Congrés dels EUA per la seva profunda religiositat. El que aquest govern no s'esperava va ser que un cop derrotades les forces socialistes, Al-Qaida es rebel·lés en contra dels seus mentors, iniciant una campanya terrorista en contra d'Occident que va aconseguir el seu màxim nivell l'11 de setembre, amb la voladura de les Torres Bessones.

Però això va ser només l'inici. A Al-Qaida van seguir molts altres moviments, un dels quals els gihadistes de l'Estat Islàmic, que van poder sorgir amb gran empenta mitjançant el buit de poder que es va crear amb la caiguda de Saddam Hussein a l'Iraq, com a conseqüència de la invasió nord-americana. I el mateix està passant a Síria, amb l'intent de derrotar a un altre dictador, el president Bashar Al-Assad de Síria. És la guerra de Síria la que està generant

predominantment el terrorisme a Europa. Aquest terrorisme també s'ha expandit a Líbia, on la caiguda del Coronel Gaddafi -resultat de la intervenció militar dels EUA i els seus aliats europeus- ha destruït Líbia, permetent l'expansió de l'ISIS al Nord d'Àfrica. Tant a Síria com a Líbia, ni Saddam Hussein ni el Coronel Gaddafi representaven forces progressistes, però sí que significaven un parapet i fre a l'expansió del gihadisme. És interessant indicar que tant l'un com l'altre havien estat recolzats pels EUA i el món occidental quan forces progressistes van intentar canviar el país.

Qui està finançant el gihadisme?

Aquest és un dels capítols del terrorisme més estudiats, i sobre el qual més s'ha escrit. Però una font d'informació valuosa han estat els papers del Departament d'Estat dels EUA, publicats per Wikileaks, i que van aparèixer durant la campanya electoral a la Presidència d'aquell país. Aquí apareixen dades que confirmen el que s'ha anat sospitant des de fa temps. Segons la Secretària d'Estat del govern Obama (la figura equivalent a Ministre d'Afers Exteriors) -la Sra. Hillary Clinton-, algunes de les fonts més importants de finançament del gihadisme han estat el govern de Qatar i el d'Aràbia Saudita, afirmació que la Secretària feia amb tot èmfasi, descartant que fos algun dels prínceps de les cases reials que dominen aquests governs. La Sra. Clinton afirmava que eren els governs dels estats amb ple coneixement i aprovació del que l'estaven finançant.

Aquesta relació és àmpliament coneguda entre la diplomàcia internacional i també a Espanya, la qual cosa ha donat peu a moltes denúncies del comportament de la Casa Reial espanyola, per la seva coneguda amistat i suport a les cases reials d'aquells països, que constitueixen els governs que dirigeixen els seus Estats. Un exemple d'això és l'argument utilitzat pel partit polític independentista català, la CUP, en la seva oposició al fet que el Monarca espanyol presideixi l'acte d'homenatge a les víctimes de l'atac terrorista a Espanya, per considerar impròpia la relació de la Monarquia Espanyola amb les cases reials que governen aquells països, argument que ha ressonat intensament a la societat catalana. Considero la postura de la CUP coherent i entenc l'àmplia receptivitat d'aquest argument a Catalunya. Ara bé, hi ha certa contradicció en tal denúncia (que jo comparteixo) ja que sembla oblidar que gran nombre d'institucions catalanes estan implicades i entrellaçades amb Qatar, i que no han estat denunciades; incloent-hi ni més ni menys que el Futbol Club Barcelona, que fins fa poc era el major promotor, a través de la seva samarreta, de l'Estat de Qatar (del qual depenia l'aerolínia que promocionava, Qatar Airways). En realitat, rarament es denuncia el Barça per la seva promoció massiva d'un Estat que finançava i continua finançant moviments que inclouen actes terroristes en la seva estratègia militar, com el que va passar a Barcelona fa només uns dies (veure el meu article sobre el Barça, "El Barça, més que un club", al diari *ARA*). En realitat Qatar, un dels estats més repressius

del món estan molt present a la ciutat de Barcelona a través de gran nombre d'inversions, incloent immobiliàries.

Dues últimes observacions. La resposta a l'atac terrorista va mostrar un dels problemes més grans que té l'Estat espanyol: la seva excessiu centralisme

Una nota generalitzada en els mitjans de comunicació ha estat l'aplaudiment a l'eficiència de la policia catalana, els Mossos, en resposta als atacs terroristes. No vull jo desmerèixer amb la meva observació el valor de tal aplaudiment, ben merescut. Però voldria fer dos apunts que es basen en fets reals, però poc coneguts. Un és que com a conseqüència que l'Estat espanyol va ser resultat, no d'una ruptura amb el règim dictatorial anterior (basat en la repressió), sinó d'una obertura i adaptació d'aquest Estat per incloure dimensions democràtiques, tenim una enorme quantitat de cossos de policies, que sumant els seus efectius, resulta que som el país a Europa amb el nombre més gran de policies per cada 100.000 habitants (i en contrast el que té un nombre menor de persones adultes treballant en els serveis públics de l'Estat del Benestar, com educació, sanitat, serveis socials, escoles bressol, serveis domiciliaris, entre d'altres). És probable que la proporció de tot el cos de policies sigui molt desigual entre els diferents cossos. Però em sembla que en el cas del terrorisme, que tendeix a ocórrer en les ciutats, seria important donar més presència i protagonisme a les forces locals que a les

centrals. La qual cosa em porta a un altre tema, relacionat amb l'anterior.

L'escàs poder dels municipis

Una nota que ha destacat en la resposta dels tres nivells de l'Estat (el central, l'autonòmic i el municipal) en aquests dies de crisi, és l'enorme protagonisme institucional que s'ha donat en els mitjans al govern central i al govern autonòmic. Però el paper de l'Ajuntament de Barcelona i el de l'alcaldessa Colau ha estat mostrat (erònia i manipuladoramente) com a menor, mostrant un perjudici, heretat de l'època anterior durant el règim dictatorial, en què les autoritats locals comptaven poc. Resultat de tal visió jacobina de l'Estat, l'Ajuntament té poc poder per resoldre els problemes més greus de la societat (que és majoritàriament urbana) i que els ajuntaments no tenen autoritat i recursos per resoldre'ls. Als països de Sud d'Europa (Espanya, Grècia, Portugal i Itàlia), on les dretes han estat més poderoses i les esquerres més dividides i amb menys poder, és on els ajuntaments tenen menys poder. Són els nivells de l'Estat (l'Estat local) més popular (o menys impopular), en estar més propers a on la ciutadania viu i treballa, i és, en canvi, el nivell amb menys poder. És precisament on les esquerres han estat més poderoses -el Nord d'Europa- on tenen més poder.

És l'Ajuntament el nivell més proper i més coneixedor de la realitat social i econòmica en la qual la ciutadania viu. I és qui coneix millor

els barris, els llocs de treball i oci, els habitatges, els centres sanitaris, les escoles i altres serveis sobre els quals tenen poc poder i recursos. I l'atac terrorista ho ha confirmat.

La popularitat de l'actual alcaldessa, la Sra. Ada Colau, es deu primordialment a la seva ambició de canviar Barcelona, amb la valentia que es requereix per enfrontar-se amb els enormes poders (incloent-hi els interessos de Qatar), que han tingut en el passat recent un excessiu poder a la ciutat. És denunciable que altres partits que es defineixen d'esquerra no hagin donat suport sistemàticament a un programa unit per canviar Barcelona. I és un insult a la ciutat que, per raons polítiques conjunturals, es vol donar una imatge d'unitat, sota la batuta del Rei, de Rajoy i de Puigdemont, posant en l'últim forat de la pantalla a l'alcaldessa Ada Colau. Impensable que això passés a Suècia, on les esquerres sempre van tenir poder.

La prevenció del terrorisme no existirà sense que les comunitats participin activament en aquestes campanyes, ja que és una característica comuna de tots els atemptats, que els terroristes són persones que viuen en aquestes comunitats. l'àmbit local és important per resoldre els grans problemes socials, incloent-hi la seguretat. I un dels fets més notables aquests dies i que ha generat un aplaudiment general a nivell mundial és el comportament modèlic de la ciutadania de Barcelona, mostrant una gran maduresa política i un comportament democràtic exemplar. És per aquest motiu que en

el reconeixement i acte públic sigui aquesta ciutadania, representada per l'alcaldessa Colau, la que hauria de tenir el protagonisme, i no les figures de sempre promogudes pels mitjans de persuasió que financen. Així de clar.